

## **ДО ПИТАННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ АВТОМАТИЧНОГО ОБМІНУ ПОДАТКОВОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ В УКРАЇНІ**

Вимогами сьогодення для України є приєднання до CRS стандарту (Common Reporting Standard). Перші кроки в цьому напрямку вже зроблені. Так, прийняття Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення концептуальних напрямів реформування системи органів, що реалізують державну податкову та митну політику» від 27.12.2018 [1] закріплює намір України імплементувати міжнародні стандарти в національне законодавство щодо міжнародного автоматичного обміну інформацією з податкових питань.

Таким чином, досліджувана тема є актуальною, оскільки на даному етапі розвитку законодавства не закріплено низку правових норм, які б чітко реалізували дану систему на практиці. Виходячи з цього, необхідно докладніше розглянути суть та доцільність впровадження такої системи в національне законодавство.

У Розпорядженні Кабінету Міністрів України «Про схвалення концептуальних напрямів реформування системи органів, що реалізують державну податкову та митну політику» від 27.12.2018 задекларовано бажання нашої держави щодо реформування державної податкової політики із урахуванням CRS стандарту. Це направлено на протидію розмиванню податкової бази та посилення функції аналізу трансфертного ціноутворення, яке передбачає підписання міжнародної угоди MCAA CRS (Multilateral Competent Authority Agreement Common Reporting Standard) та MCAA CbC (Multilateral Competent Authority Agreement on the Exchange of Country-by-Country Reports), багатосторонніх угод про співпрацю компетентних органів з питань автоматичного обміну інформацією за стандартом CRS та CbC (Common Reporting Standard and Country-by-Country Reports), а також виконання всіх зобов'язань щодо налагодження та виконання автоматичного обміну фінансовою інформацією [1].

Згідно Common Reporting Standard, збирати та передавати інформацію про рахунки для наступного міжнародного обміну будуть усі фінансові

установи, які здійснюють діяльність на території країни-учасниці Угоди, а саме: банки, брокери, інвестиційні структури, страхові компанії [2]. Інформація, яка буде передаватися, включатиме: дані про особу, яка контролює рахунок (ПІБ, адреса проживання, юрисдикція податкової резидентності, ідентифікаційний податковий номер, дата та місце народження); ідентифікаційні дані рахунку; фінансову інформацію стосовно рахунку; детальну інформацію стосовно фінансової установи, в якій відкрито рахунок.

Враховуючи масовий обмін інформацією постає питання конфіденційності отримання банківської інформації та збереження банківської таємниці. Особливо, в частині відповідальності компетентних органів в особі Національного Банку. Оскільки за законодавством України у разі заподіяння банку чи його клієнту збитків шляхом витоку інформації про банки та їх клієнтів з органів, які уповноважені здійснювати банківський нагляд, збитки відшкодовуються винними органами [3, ст. 61].

Також, зараз фіскальні органи ще не мають вільного доступу до банківської інформації та її отримання ускладнено. Все це потребує кардинальних змін в національному законодавстві.

Проте, на сьогоднішній день, якщо державним органам України потрібна інформація щодо активів будь-якої особи за межами України, вони також мають можливість це зробити. Однак для цього необхідно оформляти відповідні запити, обґрунтовувати їх і проходити певні процесуальні процедури.

Аналізуючи існуючу проблему неспроможності зараз України приєднатися до системи міжнародного автоматичного обміну інформацією з податкових питань доцільно наступний комплекс дій: адаптувати чинне національне законодавство до вимог МСАА CRS (Multilateral Competent Authority Agreement Common Reporting Standard) шляхом внесення змін до Податкового Кодексу України (необхідно буде створити новий розділ, який буде встановлювати перелік обов'язкової інформації для обміну; суб'єктів, які будуть зобов'язані збирати та передавати дані та строки передачі); створити незалежний орган з питань обміну податкової інформації, метою якого в першу чергу буде збереження банківської таємниці та гарантування безпеки даних, а також контроль за дотриманням усіх суб'єктів обміну своїх прав та обов'язків; підписати ряд міжнародних угод з державами, які виявлять бажання обмінюватися інформацією з Україною.

Підсумовуючи, слід зазначити, що дане питання до кінця не вирішене та потребує значних змін у законодавстві України. У разі приєднання України до МСАА, контролюючі органи автоматично будуть отримувати інформацію про всі зарубіжні активи усіх податкових резидентів України, що мінімізує витік грошових коштів в офшорні зони та стабілізує економічний сектор.

### ***Список використаної літератури***

1. Про схвалення концептуальних напрямів реформування системи органів, що реалізують державну податкову та митну політику : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2018 № 1101-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1101-2018-p>.
2. OECD Standard for Automatic Exchange of Financial Account Information in Tax Matters. URL: <https://www.oecd.org/ctp/exchange-of-tax-information/standard-for-automatic-exchange-of-financial-account-information-for-tax-matters-9789264216525-en.htm>.
3. Про банки та банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 5–6. Ст. 20.